

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA

SUURTE KUNSTIKESKUSTE JA AKADEEMIADE MÖJU. ESIMESED EESTI KUNSTNIKUD

DIGISILLA VIDEO

Johann Köler „Ema portree” ja „Isa portree”

Johann Köler. Ema portree, 1863. Isa portree, 1863. Õli Eesti Kunstimuuseum

TEA

19. sajandil määrasid Euroopa ametliku kunstipildi akadeemiad. Eestile, kus kõrgem kunstiõppeasutus puudus, said oluliseks kunstiakadeemiad **Dresdenis**, **Peterburis** ja **Düsseldorfis**. Esimesed eesti soost professionaalsed akadeemilise suuna järgijad on maalija **Johann Köler** (1826–1899) ja skulptor **August Weizenberg** (1837–1921), kes mõlemad õppisid Peterburis.

19. sajandi II poolel sattusid kunstiakadeemiad kui klassikalise kunsti traditsiooni kandjad üha suurema surve alla. Uutest suundadest võttis akademism algul üle romantismile omaseid elemente, lähenedes hiljem realistlikule kujutusviisile. **Realismi** tulek suunas tähelepanu müütilistelt ja heroilistelt teemadelt meid ümbritseva tegelikkuse poole. Köler sündis Lubjassaares (Viljandimaal) talurentniku peres ning mälestust sellest kannavad ka tema teosed, millel kunstnik lisas signatuuri juurde sageli ka viite oma kodukandile („Wiliandi”). Side kodumaaga tugevnes veelgi **rahvusliku liikumise** ajal, mil Köler kandis diplomaatilist rolli tänu oma sidemetele tsaari õukonnas.

Düsseldorfi kunstiakadeemia populaarsus 19. sajandi II poolel on seotud mõõduka realismiga, mis avaldus kõige mitmekülgsemalt kodumaiste motiivide ainetel loodud **maastikes** (Eugen Dücker, 1841–1916) ja eesti talupoegade argipäeva jäädvustanud **olustikumaalis** (Oskar Hoffmann,

1851–1912). Kaksikvennad **Paul** (1865–1930) ja **Kristjan Raud** (1865–1943) ning **Ants Laikmaa** on ühed viimastest eesti kunstnikest, kes õppisid Düsseldorfis, kuid pettudes vanamoodsas akadeemias, lahkusid sealt ja eelistasid luua kunsti mõttekaaslaste toel.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Mõttele, kus ja kuidas elasid eestlased 19. sajandi keskpaigas?
- Uuri digitaalkogus (digikogu.ekm.ee/est) Johann Köleri maale. Mida või keda ta oma teostel peamiselt kujutab?

Pärast vaatamist

- Mõttele, kuidas saadi kunstnikuks 19. sajandil. Kas ka Eestis sai tol ajal kunstnikuks õppida? Millistest põhimõtetest lähtuti akadeemilises kunstiõpetuses?
- Too välja põhjused, miks eelistas Köler maalida oma vanemaid realistlikus laadis? Miks ta ei teinud seda tellimustöö puhul?

ROLLIMÄNG

Jaotuge kolme gruppi: akademistid, realistid ja näituse külastajad.

Akademistid: Leidke digitaalkogust (digikogu.ekm.ee/est) kaks akademistlikku teost. Näiteks Johann Köleri „Herakles toob Kerberose põrguvärvast” ja August Weizenbergi „Eva”.

Realistid: Leidke kaks realistlikus laadis tööd.

Näiteks Oskar Hoffmanni „Eesti talumees” ja „Körts”.

Mõlemad grupid valmistavad ette 1 minutilise kaitsekõne, milles selgitatakse oma kunstipõhimõtteid. Näituse külastajad kuulavad kaitsekõnesid ning otsustavad ühiselt, milliseid teoseid nad vaatama tahaksid minna, ja põhjendavad oma valikuid.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Varamu”. Põhjalikumaks tutvumiseks maalimisprotsessiga soovitage muuseumitundi „Millest kunst on tehtud”.